

Ernesta Dambrauskaitė – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto etnologijos ir folkloristikos doktorantė.

Moksliniai interesai: jaunimo subkultūros, kasdienybės tyrimai.

Adresas: Taikos pr. 39–99, LT-50226 Kaunas.

El. paštas: er.dambrauskaite@gmail.com

Ernesta Dambrauskaitė: PhD student of Ethnology and Folkloristics, Vytautas Magnus University.

Research interests: youth subcultures, daily routine studies.

Address: Taikos pr. 39–99, LT-50226 Kaunas.

E-mail: er.dambrauskaite@gmail.com

Ernesta Dambrauskaitė

Kauno Vytauto Didžiojo universitetas

NEPATOGI KASDIENYBĖ SOCIALINĖJE REPO ERDVĖJE

Anotacija

Straipsnyje pateikiamas autorės 2016 m. sausio mėn. Lietuvoje atliktas tyrimas, kuris atskleidžia Lietuvos *repo* tekstų bei visuomeninių problemų sąsajas. Tyrimas parodo, jog *repo* tekstuose labiausiai išryškėja socialiniai, politiniai bei vertybiniai valstybės ir žmonių atspindžiai. Atskleidžiama, jog *repo* muzika padeda ne tik vertinti, analizuoti šalyje vykstančius reiškinius, bet ir juos keisti, perkurti, perprasminti. *Repo* dainų tekstų tyrimai leidžia suprasti *hiphopo* subkultūros narių požiūrį į skirtingus įvykius bei kartu pažvelgti į juos iš kitos perspektyvos.

PAGRINDINIAI ŽODŽIAI: *repas*, *hiphopo* subkultūra, dainų tekstai.

Abstract

This article presents a research concluded in 2016, which aimed to unveil how social and cultural issues were represented in Lithuanian rap music. The research shows that social, political and valuable reflections of the state and people are the most reflected by rap texts. It is revealed that rap music helps not only to evaluate, analyze phenomena in the country, but also helps to change, rebuild, and understand them. Research on rap lyrics helps to understand the attitude of hip-hop subculture members towards different events and at the same time look at them from another perspective.

KEY WORDS: rap, culture of hip-hop, song lyrics.

doi:<http://dx.doi.org/10.15181/rh.v23i0.1795>

Įvadas

Hiphopas yra nuolat progresuojanti pasaulio kultūra, apimanti skirtingus dėmenis. Pagrindiniai jų – *MC*¹, *DJ*², *graffiti*³, *beatbox*⁴, *b-boys*⁵, kurie visavertiškai atskleidžia *hiphopo* subkultūros idėją. Skirtingų kultūros elementų gausumas nulemia jos spalvingumą bei dinamiškumą. Pastarąsias savybes nesunku pamatyti *hiphopo* muzikos vakarėliuose, koncertuose, šokių turnyruose ir t. t. *Hiphopo* subkultūroje itin populiaru *repo* muzika. Šią mintį pagrindžia faktas, jog tiek kitose pasaulio šalyse, tiek Lietuvoje yra organizuojamas ne vienas renginys, susijęs būtent su šiuo muzikiniu žanru. Pavyzdžiui, pastaruoju metu Lietuvoje kasmet rengiami Lietuvos *hiphopo* muzikos apdovanojimai (Lietuvos *hiphopo* muzikos apdovanojimai 2017), Online HHHBattle (*Hiphopo* muzikos kovų turnyras 2017), taip pat sudaromi įvairūs *repo* dainų dešimtukai ir t. t. Periodiškai pasikartojantys tokio pobūdžio renginiai sulaukia ne tik gausaus pačių atlikėjų dalyvavimo, bet ir žiūrovų, šios subkultūros gerbėjų palaikymo, įsitraukimo. Analizuoti *repo* tekstus, kaip atspindinčius visuomeninį kontekstą, yra prasminga dėl to, jog dainų tekstais atlikėjai ne tik atstovauja savo subkultūrai, bet ir atskleidžia visuomenės poziciją, jos problemas bei gyvenimo kasdienybę.

Nors pirmosios *hiphopo* užuomazgos Lietuvoje buvo apčiuopiamos dar 1989 m., tačiau ši kultūra plačiau pasklido tik atkūrus Nepriklausomybę. Tuo metu pirmąja *repo* grupe laikoma „Pompa“ iš esmės neatitiko *hiphopo* idėjos. Čia *repas* buvo pasirinktas kaip patogi, tuo metu nauja ir neįprasta linksminimo forma, kuri padeda gerai išreikšti mintis (Petkūnaitė 2010). Tačiau pamažu *repo* atlikimo technika tapo sudėtingesnė, atsirado daugiau įvairių atlikėjų, jie buvo veikiami skirtingų kultūrinių srovių iš aplinkinių valstybių. Taip ilgainiui susiformavo dabartinė Lietuvos *repo* tradicija, kuri iki šiol kinta, atsižvelgiant į jai atstovaujančius asmenis, jų atliekamus

¹ Asmuo, kuris *repuoja* ir priklauso *hiphopo* kultūrai. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=emcee>> [žiūrėta 2017 01 02].

² Asmuo, kuris groja vakarėliuose ir renginiuose. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=dj>> [žiūrėta 2017 01 02].

³ Tai įvairūs nupiešti, išbraižyti ar kitaip pavaizduoti piešiniai, vaizdai, įrašai ant gatvės statinių sienų ir panašių paviršių, naudojant dažus, rašalą. <<http://study.com/academy/lesson/what-is-graffiti-definition-history-types.html>> [žiūrėta 2017 01 02].

⁴ Tai vokalinė perkusija, kai išgaunami įvairūs garsai bei ritmai žmogaus burna bei kvėpavimu. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=beatbox>> [žiūrėta 2017 01 02].

⁵ Tai viena populiariausių *hiphopo* šokių rūšių – breikas. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=b+boy>> [žiūrėta 2017 01 02].

kūrinius bei skleidžiamas idėjas. Galima teigti, jog didesnis *hiphopo*, kaip subkultūros, iškilimas (ši reiškinių taip pat būtų tikslinga vadinti „atgijimu“) ir visuomenės susidomėjimas šia grupe prasidėjo nuo 2013 m., kai po ilgos pertraukos buvo surengti *Hiphopo* muzikos apdovanojimai – iki to laiko paskutinį kartą jie organizuoti tik 2006 m. (Delfi.lt 2017). Nuo 2013 m. *Hiphopo* muzikos apdovanojimai kasmet rengiami ir toliau. Taip pat 2016 m. kovo 12 d. „Žalgirio“ arenoje, Kaune, buvo surengtas Lietuvos *repo* istorijoje reikšmingas grupės „Lilas ir Inomine“ koncertas, į kurį susirinko apie 8 tūkstančius žmonių (hip-hop.lt 2016). Padidėjęs visuomenės susidomėjimas šia subkultūriniu grupe rodo jos reikšmę kultūriniame gyvenime, o kartu skatina imtis tokių mokslinių tyrimų kaip šis ir geriau pažinti grupę iš vidaus.

Hiphopo dainų tekstų raiška gali būti viena iš priemonių, padedančių geriau suprasti ir suvokti šios subkultūros muzikoje išreiškiamas idėjas bei keliamas problemas. Tyrime apžvelgiami ir analizuojami 2014–2016 m. laikotarpio radijo stoties „ZipFm“ laidoje „Gatvės lyga“ kiekvienų metų pabaigoje sudaromų muzikos „Top 20“ kūriniai. Šiame straipsnyje daugiausia nagrinėjami tekstų fragmentai, kurie geriausiai reprezentuoja konkrečią tematiką atskleidžiančius įvykius. Straipsnio tikslas – išanalizuoti ir atskleisti pagrindines kultūrinių bei socialinių problemų gaires *repo* muzikos tekstuose. Uždaviniai: 1) iš minėtojo 2014–2016 m. laikotarpio atrinkti socialines bei kultūrinės problemas atskleidžiančius dainų tekstus; 2) išanalizuoti bei nustatyti, kokie visuomeninių problemų motyvai dažniausiai išryškėja tekstuose ir kaip jie pasireiškia. Tyrime daugiausia nagrinėjami tekstų fragmentai, kurie geriausiai reprezentuoja kultūrinės bei socialines visuomenės problemas. Straipsnyje išskirtai *kultūrinių bei socialinių problemų* kategorijai priskirti *repo* tekstai, kuriuose: a) kalbama apie Lietuvos kultūrinę, politinę bei socialinę padėtį; b) siužetiniuose pasakojimuose atsiskleidžia ne jausminės išraiškos, o šiuolaikinės socialinės realijos; c) pabrėžiamos šiuolaikinės visuomenės vertybės.

Šis tyrimas yra aktualus tuo, jog *hiphopo* kultūra Lietuvoje – populiarėjantis, vis daugiau sekėjų sulaukiantis, bet vis dar labai mažai tyrinėtas reiškinys. Lietuvoje įprastai daugiau dėmesio skiriama pačiam subkultūros fenomenui, religinėms arba tokioms ilgesnę istoriją turinčioms subkultūroms, kaip pankai, metalistai ir pan. (Ramanauskaitė 2004). Galima suprasti, kad Lietuvoje darbų apie *hiphopo* kultūrą ir ypač apie jos muziką yra ne itin

daug. Tad šis darbas yra svarbus siekiant geriau ištyrinėti bei pažinti *repo* tekstuose iškeliamus socialinius, kultūrinius bei kitokio pobūdžio klausimus. Taigi, šiuo straipsniu siekiama aptarti 2014–2016 m. laikotarpį, atskleidžiant *repo* dainų tekstų tematiką bei simbolikos ypatumus, kitų kultūrų įtakas, kurios mokslo darbuose dar nesulaukė išsamesnio tyrėjų dėmesio.

Šio tyrimo *probleminis klausimas*: ar gali *repo* muzikos tekstai atskleisti visuomenės padėtį bei jos narių požiūrį į valstybėje vykstančius įvairius politinius bei socialinius reiškinius? Apskritai, reikia paminėti, kad Lietuvoje *hiphopo* tema literatūros ir šaltinių nėra itin daug, nes autoriai, rašantys subkultūrų temomis, labiau orientuojasi į kiekvienai subkultūrai būdingus bruožus ar stereotipus. Atskiri segmentai, ypač asmeninis žmonių santykis su subkultūra ir jos bendruomene bei tai, kokiais aspektais asmuo save priskiria subkultūrai, iš etnologų, sociologų bei kitų mokslininkų sulaukia nemaža dėmesio. Tačiau apie *repo* tekstų turinį bei jų raišką informacijos beveik visai nėra. Šiek tiek duomenų buvo rasta Egidijos Ramanauskaitės knygoje „Subkultūra: fenomenas ir modernumas“ (2004). Mokslininkė gana plačiai apžvelgė skirtingų subkultūrų, tarp jų ir *hiphopo*, judėjimą Lietuvoje. Čia autorė šiek tiek aptarė ir ankstyvąją Lietuvos *repo* muzikos istoriją. Taigi, šioje knygoje rasta informacija ne tik pravertė apžvelgiant Lietuvos *hiphopo* istoriją, bet ir buvo naudinga atliekant tyrimą.

Turbūt bene labiausiai iš lietuvių autorių *repo* tekstus straipsnyje „Lietuva, tu mums šventa! Antitarybinis rokas ir patriotinis hiphopas“ analizavo Austė Nakienė. Šiame straipsnyje autorė išsikelia tikslą nustatyti, kokie išgyvenimai, susiję su Lietuvos valstybingumo praradimu, atsiskleidžia *hiphopo* muzikoje. Verta pažymėti, kad *hiphopas* straipsnyje užima ne itin didelę dalį ir skyrelyje apie jį daugiausia cituojami grupės „G&G Sindikatas“ dainų tekstai (Nakienė 2006). Gausus citavimas ir menka analizė neleidžia susidaryti tinkamo įspūdžio apie žmogaus išgyvenimų (susijusių su valstybingumo tema) ir *repo* tekstuose atsiskleidžiančių pastebėjimų ryšį.

Nedaug, tačiau įvairios ir pagrįstos informacijos rasta Tomo Pabedinsko ir Rasos Pranskevičiūtės knygoje „Subkultūra“ (2012). Šiame leidinyje yra esminių, apskritai subkultūroms ir specializuotoms grupėms tinkančių minčių, kurios išryškina bendrines subkultūrų savybes. Tyrimui taip pat buvo pravartus sociologo Gilles Lipovetsky darbas „Tuštumos era“, kuriame autorius taikliai atskleidžia neindividualizmo laikų dvasią ir aptaria vertybių sistemų bei gyvenimo būdo ir elgsenos pokyčius Vakarų visuomenėse (Lipovetsky 2013).

Atsižvelgiant į tyrimo tikslą ir iškeltus uždavinius, taikyti tokie tyrimo metodai: dainų tekstų turinio analizė, sisteminis, interpretacinis bei aprašomasis tyrimo metodai. Surinkus reikiamą informaciją radijo laidos „Gatvės lyga“ internetinėje www.facebook.com paskyroje bei tos pačios laidos archyvo puslapyje, atlikta dainų tekstų analizė ir jų klasifikacija. Aprašomasis ir interpretacinis metodai taikyti stengiantis kuo tiksliau išnagrinėti bei išsiaiškinti *repo* dainų tekstuose keliamus probleminius klausimus, taip pat buvo siekiama išskirti pagrindines tekstuose įvardijamas vertybes.

Šiame tyrime iš viso buvo atrinkti 26 *repo* muzikos tekstai (žr. 1 lentelę), atitinkantys *kultūrinę bei socialinę tematiką*, tačiau straipsnyje bus aptariami tik keli pagrindiniai, labiausiai reprezentatyvūs tekstai. Išanalizavus šiuos tekstus siekiama nustatyti, kokios politinės, socialinės ir asmeninės problemos bei vertybės juose keliamos ir kokiais simboliais bei jų prasmėmis jos išreiškiamos.

Tarptautinis jaunimo *repo* muzikos / subkultūros tyrimų kontekstas

Užsienyje *hiphopo* kultūros tyrinėjimams skirta nemažai mokslinių darbų. Jeff Chang savo moksliniame darbe „Negalime sustoti, nesustosime: *hiphopo* kartos istorija“ (*Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*) (2007) nagrinėja pasaulio *hiphopo* kultūros šaknis, apžvelgia *hiphopo* iškilimą Šiaurės Amerikoje bei analizuoja jį kaip stiprų politinį bei socialinį užtaisą. O politikos mokslų profesorė Barbara Franz knygoje „Imigrantų jaunimas, *hiphops* ir virtualūs žaidimai: alternatyvūs dirbančiosios klasės ir antrosios imigrantų paauglių kartos integracijos metodai“ (*Immigrant Youth, Hip Hop, and Online Games: Alternative Approaches to the Inclusion of Working-Class and Second Generation Migrant Teens*) nagrinėja dvi šiuo metu Europai būdingas problemas – antimusulmonišką rasizmą bei ksenofobiją ir teigia, kad su šiomis problemomis susiduriantiems emigrantams *hiphops* gali tapti viena iš priemonių, padedančių realizuoti bei sumažinti atskirtį svetimose šalyje (Franz 2015). Marina Terkourafi savo darbe „Globalaus *hiphopo* kalbos“ (*The Languages of Global Hip Hop*) į *hiphopą* žvelgia kaip į tam tikrą kintantį socialinį reiškinių, kuris keičiasi, atsižvelgiant į tai, kokioje šalyje vystosi, kokia tos šalies ekonominė ar politinė padėtis ir pan. Taip pat M. Terkourafi atranda koreliaciją tarp konkrečios šalies kuriamos *hiphopo* muzikos ir joje vyraujančios imigrantų

gausos bei jų padėties, vietos muzikos tradicijos, jaunimo ir naujų kalbų atmainų bei kitų svarbių aspektų (Terkourafi 2010). *Hiphopo* tema nagrinėjama ir Agnes C. Mueller knygoje „Vokiečių popkultūra: kiek ji amerikietiška?“ (*German Pop Culture: How “American is It?*), kurioje vienas straipsnis yra skirtas apžvelgti, kokią įtaką amerikanizacija turėjo Vokietijos *hiphopo* atsiradimui bei vystymuisi (Mueller 2004). Taigi, užsienio literatūros apie *hiphopo* kultūrą pasaulyje yra pakankamai norint susidaryti vaizdą, kaip ši kultūra plėtojosi.

Kalbant apie konkrečių *hiphopo* muzikos kūrinių analizę verta paminėti Gretchen Cundiff straipsnį „Repo ir hiphopo muzikos įtaka: klausytojų požiūrio į mizoginistinius tekstus analizė“ (*The Influence of Rap and Hip-Hop Music: An Analysis on Audience Perceptions of Misogynistic Lyrics*), kuriame autorė pristato *repo* kūriniuose atsiskleidžiantį žeminantį požiūrį į moteris bei jų seksualizavimą. Šis straipsnis yra vienas iš galimų pavyzdžių, parodančių, jog *repo* muzika yra itin palanki plotmė išsiaiškinti arba reprezentuoti konkrečius socialinius visuomenėje vykstančius reiškinius.

Lietuvoje, kaip jau minėta, *hiphopo* subkultūra, o ypač jos muzika, nėra plačiai tyrinėta, todėl palyginti Lietuvos ir užsienio tyrimus būtų itin sunku, nes informacijos kiekis ir tyrinėjimų pobūdis yra gana skirtingi. Lietuviškuose straipsniuose apie *hiphopą* daugiau dėmesio skiriama bendro pobūdžio informacijai, domimasi priklausymo konkrečiai subkultūrai aspektais ir pan. O užsienyje galima rasti daugiau darbų siauresnėmis temomis, kurios *hiphopo* subkultūrą ir jos muziką susieja su konkrečiomis vienos ar kitos šalies problemomis, joje vykstančiais reiškiniais. Lietuvoje apie *hiphopą* rašiusios autorės Egidija Ramanauskaitė, Austė Nakienė pateikia apibendrintus grupių įvaizdžius bei gyvenimą iš vidaus, todėl šiame straipsnyje pristatomas autorės tyrimas gali padėti praplėsti lietuviškojo *hiphopo* tyrinėjimo kontekstą.

Ekonominės padėties įtaka žmogiškajam orumui

Repo tekstams būdingas itin kritiškas, net sarkastiškas požiūris ne tik į Lietuvos, bet ir į viso pasaulio ekonominius, politinius, socialinius bei kitus visuomenėje aktualius reiškinius. Tai ne tik būdas pasipriešinti esančiai sistemai, bet ir galimybė pasiūlyti savo sprendimus, žodžiais apginti nekaltuosius, pašiepti „nusižengusius“ asmenis. „Tyrinėjant subkultūros

istoriją, matyti, jog alternatyvios jaunimo subkultūros Vakaruose formavosi darbininkų socialiniame sluoksnyje, vadinamoje maskulinistinėje (vyriškoje) darbininkų klasės aplinkoje, kurioje fizinė jėga ir vulgumas laikomi vyriškumo simboliu“ (Ramanauskaitė 2004, 181). Panašios tendencijos išryškėja ir *kultūrinių* bei *socialinių repo* tekstų kategorijoje. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį, jog šioje kategorijoje įmanomas smulkesnis teminis skaidymas, kuris apima skirtingas visuomenės sritis ar jos iškeliamą problematiką. Atsižvelgiant į išanalizuotų tekstų turinį, galima pastebėti, kad juose vyrauja kelios pagrindinės temos: 1. Šalies ekonominė ir politinė padėtis; 2. Žmonių mentalitetas bei vertybės; 3. Svaigalų vartojimo įpročiai; 4. Emigracija. *Repo* tekstai toliau analizuojami remiantis šiais išskirtais teminiais pogrupiais. Taip pat verta atkreipti dėmesį į tai, jog kai kurie kūriniai yra tinkami keliems pogrupiams.

Į pirmąjį pogrupį patenka nemažai kūrinių, tačiau tai natūraliai susiklosčiusi aplinkybė, nes *repo* muzikai yra būdingas priešsisteminis kalbėjimas bei esamos tvarkos kritikavimas (Pocius 2014). Geriausiai šią tematiką atskleidžia grupės „Dogma“ dainos „Skolon“ teksto eilutės, kurios klausia: „Jei neskolingas, tai kam tu mums reikalingas?“ (Youtube.com 2017). Šis klausimas parodo visuomenėje įsivyravusią skurdo, išsiskolinimų bei nepritekliaus kasdienybę, taip pat pabrėžiama, jog žmogus, neturintis pinigų, yra bevertis ir nenaudingas kaip ekonominis vienetas. Šią mintį dar labiau paryškina kitos grupės „Garazhe Nerūkoma“ dainos „Dėl popieriaus“ eilutės: „Ne tie autoritetai, ne ta ikona. / Dabar ikona euras, svaras ir krona. / O man taip striuka nuo jūsų triuko. / Nuo jūsų melo net nerūkantys rūko“ (Youtube.com 2017). Remiantis šiais žodžiais galima suprasti, jog vienas iš pagrindinių vertybinių matų šioje visuomenėje tapo pinigai bei ekonominė galia. Kitaip tariant, dainos tekstas leidžia suprasti, jog dabartiniame sociume žmogiškumą iš esmės apsprendžia perkamoji galia. Zygmuntas Baumannas knygoje „Vartojamas gyvenimas“ pažymėjo, jog „būti vartotojų visuomenės nariu yra nelengva užduotis, niekuomet nesibaigianti ir vis naujų pastangų reikalaujanti kova“ (Bauman 2011, 113). Šią mintį pagrindžia ir muzikinio dueto Mesijaus ir Miunpauzeno kūrinys „Tu pinigų siurblys“ esantis satyrinis pastebėjimas: „Tu pinigų siurbėlė, tau gerai ten, kur eilė, nes išleisti juos gali. / Tu pinigų siurbėlė, restoranų tvarkdarė, personalų duobkasė / Tu pinigų siurbėlė, darai drabužių parduotuvių turnė“ (Youtube.com 2017). Čia žmogus tapatinamas

su pinigais mintančiu ir jais disponuojančiu gyviu. Asmens sugretinimas su siurbėle paverčia jį pasibjaurėjimą keliančiu visuomenės veikėju, kuris rūpinasi tik savo gerove. Edenas (kartu su atlikėjais Dalu bei Luna) savo kūrinyje „Duok pinigų“ teigia: „Aš sutinku, kad darbas puošia, bet jei išeina tiktai košė, geriau malu savo malošę“ (Youtube.com 2017). Šiame tekste iškeliamas klausimas – ar gyvenimas turi prasmę, jei nuolatinė darbo vieta neleidžia būti užtikrintam dėl ateities ir negarantuoja ekonominio saugumo? Trumpiau tariant, atlikėjai savo tekstuose tarsi išreiškia poziciją, jog geriau dykaduoniauti arba pinigų prasimanyti kitais būdais nei tiesiog dirbti ir egzistuoti.

Apžvelgiant šį pogrupį galima teigti, jog minėtuose *repo* tekstuose Lietuvos ekonominė padėtis vaizduojama kaip itin prasta – žmogus net turėdamas darbą ir uždirbdamas negali jaustis oriai, jis yra priverstas kam nors įsiskolinti ar jaustis skolingas. Galų gale visuomenės pilietį slegia ir kita kultūriškai primesta vartotojiškumo prievolė, kuri net ir neturint pakankamai lėšų verčia reguliariai įsigyti ir vartoti. „Norėdami patekti į vartotojų visuomenę ir gauti leidimą joje nuolat gyventi, vyrai ir moterys privalo atitikti rinkos standartų nustatytas sąlygas“ (Bauman 2011, 177). Kitaip tariant, minėtieji *repo* tekstai atkreipia dėmesį į tai, jog eilinis žmogus politinei valdžiai yra reikalingas tik tuomet, kai gali išleisti daugiau nei uždirbti, t. y. „eina į minusą“. Toks žmogus tampa socialiai pažeidžiamas ir įbaugintas, kartu ir lengvai valdomas, o tai, atsižvelgiant į analizuojamus tekstus, yra vienas iš slaptų prioritetinių valdžios kėslų.

Šiuolaikinė vertybių krizė *repo* tekstuose

Antrajame pogrupyje, kuriame kalbama apie vertybes ir žmonių mentalitetą, galima rasti bene daugiausia tekstinių pavyzdžių ir tai parodo, jog *hiphopo* subkultūros atstovai jaučia didelį susirūpinimą kintančiomis žmogaus vertybėmis bei tuo, kaip jos veikia asmeninius ir viešuosius žmonių santykius. Kolektyvas iš Šiaulių „3 SUN C“ savo kūrinyje „Kas čia rajone?“ atkreipia dėmesį į aukštojo mokslo vertinimą: „Univierų nelankėm, bet pro niuktus žiūrim <...> / Turim garažą, mages, ratlankius demon-tuojam / Ir ten susirenkam, ten ir čierką linguojam / Nu tai kas, kad išgeriam, tai visi taip daro / Vodka connecting people be bazaro“ (Dainutekstai.lt 2017). Šios dainos tekste pabrėžiamas žemesnio socialinio sluoksnio,

o kartu ir žemesnio išsilavinimo, žmonių požiūris į mokslą. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad šiuo atveju žmogaus vertę parodo ne mokslo diplomai ar kiti akademiniai pasiekimai, o materialinis turtas. Apskritai tekste išryškėja ne vienas *repo* kūriniui būdingas rajono, kaip savo subkultūros erdvės, pabrėžimas. Žodis „rajonas“ čia labiau vartojamas kaip slengas ir iš dalies jis atitinka amerikietiško geto pavadinimą. Iš dainų tekstų susidaro įspūdis, jog rajonas yra ta vieta, kurioje bendraujama, kuriama, susitinkama su bendraminčiais, užsiimama nelegalia veikla ar svaiginamasi. Kitaip tariant, rajonas čia išryškinamas kaip sava erdvė, todėl hiperboliškai iškeliamos vienos ar kitos „vertybės“ deklaruojamos kaip itin vertingos ir skatintinos. Šiuo atveju tokias „praėjusio šimtmečio“ vertybes, kaip mokslą, moralę, darbą, pakeičia visi kiti „vertybių“ subproduktai, kurie yra lengvai pasiekiami ir suvartojami – turtas, plėšimas, kito pajuoka ir t. t.

Gerai žinomas prancūzų filosofas ir sociologas G. Lipovetsky savo knygoje „Tuštumos era“ pažymi, jog „šiais laikais matome nusikalstamumo išsisklaidymą, nusikaltimų „deprofesionalizaciją“, kitaip tariant, atsirado naujo tipo smurtas, kurio vykdytojai dažniausiai būna nežinomi policijai ir neturi sąsajų su „aplinka“ (Lipovetsky 2013, 161). Filosofo išsakytos mintys gana aiškiai atsiskleidžia ir kai kuriuose *repo* tekstuose. Pavyzdžiui, tame pačiame dainos „Kas čia rajone?“ tekste afišuojama nelegali veikla, šiuo atveju – kontrabanda: „Be parkių, be šūdų parvešim kontrabandą“ (Dainutekstai.lt 2017). Grupės „Garazhe Nerūkoma“ kūrinyje „Autoritetas“ taip pat *repuojama*: „Tik išmok, išmok gatvės triukus, / stumdyti kaifą, boksuoti svetimas šaikas“ (Youtube.com 2017). Taigi, galima pažymėti, kad įvairūs nusikaltimai, susipynę su smurtu, yra laikomi viena iš pagrindinių gatvės veiklų ir galimybių pakilti socialiniais subkultūros laiptais. Kartu šie tekstai parodo anksčiau cituotą nusikaltimų „deprofesionalizaciją“. Kūriniuose atsiskleidžia, kad nusikaltėliai yra eiliniai, niekuo per daug neišsiskiriantys žmonės, kurie greičiausiai gyvena gana įprastą gyvenimą, tačiau nori pagerinti jo kokybę savais, galbūt lengviausiai įvykdomais būdais. Būtent per šiuos tekstus išreiškiama mintis, jog didžiausi pavojai gali tykoti vos tik išėjus iš namų, o artimiausi žmonės gali užsiimti nelegalia veikla.

Šio pogrupio tekstuose taip pat išryškėja ir valstybės, kaip intelektualinio darinio, degradacija, kuri reiškiasi per žiniasklaidos demoralizaciją. Pavyzdžiui, grupė „Tie geresni“ savo dainoje „Pasakų šaly“ *repuoja*: „Spauda“

nuo „paspaudimai“, nes taip užkala ant duonos“ (Youtube.com 2017). Kitame atlikėjo Karpio tekste „Pavyzdingas pilietis“ galima pastebėti aki-vaizdžiai išreiškiamą nusivylimą žiniasklaida: „Sprendimai siūlomi laikini, į akis šaipomasi, / Žodžiai paveikūs, bet žulikai čia visi, / Nusvyra rankos kas kartą spaudą bevartant, / skauda, sugyja, matau, kaip nuvilia darkart“ (hip-hop.lt 2016). Žiniasklaidos kritikė Auksė Balčytienė pažymi, jog „žiniasklaida gambiai konstruoja ir visuomenėje palaiko įvairiausius mitus“ (Balčytienė 2000, 112). Būtent mitų konstravimas ir siekis iš jų kuo labiau pasipelnėti atsiskleidžia ir minėtuose tekstuose, kur spaudos atstovai rūpinasi ne esamos padėties iliustravimu, o kuria įvairius paviršutiniškus konstruktus, kurie, atidžiau pažvelgus, apskritai nesuteikia jokios svarbios informacijos. Šie tekstai parodo, jog visuomenė yra išvargusi nuo tuščių žinučių ir praradusi pasitikėjimą žiniasklaida. Turinio neatitinkančios antraštės, su klaidomis parašyti straipsniai, nepatikrinti faktai kuria neigiamą žiniasklaidos įvaizdį. O medijų ir spaudos vartotojai tarsi neturi kito pasirinkimo ir patiria iš šalies vienokią ar kitokią įtaką, kuri dažniausiai neadekvačiai formuoja jų pasaulėvaizdį.

„Subkultūrinė grupė – visuomenės grupė, neretai traktuojama kaip opozicija ir alternatyva populiariajai kultūrai – išauganti iš jos vidaus, išskylanti, kaip turinti priešingas pasaulėžiūras ir gyvenimo stilius, atsisakanti paviršutiniškumo, ieškanti gilesnės savivokos ir saviraiškos“ (Pabedinskas, Pranskevičiūtė 2012, 6). Šį teiginį gerai perteikia grupės „Garazhe Nerūkoma“ dainos „Dėl popieriaus“ tekste rasta mintis: „Kovok už tikėjimą, ne už kryžių“ (Youtube.com 2017). Per šiuos žodžius atsiskleidžia šiuolaikinė vertybių krizė, kai žmonės labiau vertina išorinius ir laikinus dalykus. Galvoje turima ne tik religija ar tarptautiniai santykiai, bet ir pats paprasčiausias žmonių tarpusavio bendravimas, kada iš esmės daugiau inertiškai kalbama, bet neieškoma sprendimų būdų ar kitų išeičių iš susidariusių problemų. Kitaip tariant, galiausiai akiai kovojama tik dėl savo įsitikinimų. Apie tam tikrą visuomenėje įsigalėjusią vertybių sistemą savo tekste „Drugio efektas“ prabyla ir *reperis* Mad Money: „Už mus profiliai kalba / Dainos, / Radijo hitai, / Pasaulis be filtrų, / Greitieji kreditai / Greito maisto dietos, / Kardio treniruotės, / Tatuiruotės“ (Youtube.com 2017). Čia atkreipiamas dėmesys į socialinius tinklus, kuriuose žmonės gali susikurti idealų ar įsivaizduojamą gyvenimą, kurį galėtų vertinti kiti profilio lankytojai. Kitaip tariant, per šį tekstą dirbtinumas ir melas aplinkiniams

išryškinamas kaip šiuolaikinė norma, už kurią nėra baudžiama. Priešingai, žiniasklaidoje galima rasti ne vieną straipsnį apie tai, kaip susikurti tobulą profilį socialiniuose tinkluose, kad būtų galima pritraukti kuo daugiau lankytojų ir pan. (Delfi.lt 2015). Atsižvelgiant į šią tendenciją, galima teigti, jog žmonės yra skatinami nebūti savimi, blogai jaustis dėl savo unikalumo. Kaip tik dėl to socialinių profilių šlifavimas tampa viena iš galimybių būti tokiam kaip visi.

Lietuvos piktžaidės *reperių* akimis

Trečiojo pogrupio tekstuose atsiskleidžia svaigalus normalizuojantis požiūris. Nors visuomenėje apie jų žalą kalbama nemažai, tačiau tekstuose psichotropinių medžiagų vartojimas yra tarsi savime suprantamas ir neteistinas dalykas. „Toks pat rajonas, nepakito netgi biznis, / čia viskas po senovei, laimė vis dar stumdoma po 30“ (hip-hop.lt 2014) – repuoja atlikėjas Domas savo kūrinyje „Gatvės“. Galima nesunkiai suprasti, jog narkotikų pardavinėjimas čia laikomas verslu, o „laimė“ tėra tik gražus epitetas vienai iš jų rūšių pavadinti. Tiesa, faktas, kad dainoje atskleidžiama kaina, parodo, jog pats procesas yra gana išplitęs ir greičiausiai įsisenėjęs. Kitaip tariant, tie, kurie klausosi šios dainos, nesureikšmina tekste deklaruojamos prekybos narkotikais. Kitų atlikėjų Edeno ir Lunos tekste „Kibirienė“ rašoma: „Svarbu tik dūmų turėk tu ir tu tada draugų tikrai turėsi“ (Youtube.com 2017). Šie žodžiai tarsi pabrėžia, kad svaigalai vienu ar kitu būdu sugeba sukurti bendrumo iliuziją tarp žmonių. Kaip tik dėl šios priežasties visame tekste, kuris yra apie žolės rūkymą, visiškai nesijaučia jokio teismo ar neigiamo požiūrio. Priešingai, šitą tekstą būtų galima palaikyti netgi skatinamąją priemone išmėginti narkotines medžiagas, nes už jų vartojimą žadamas atlygis, šiuo atveju – draugai. Grupės „Despotin Fam“ kūrinyje „Visą naktį puč“ taip pat jaučiamas tam tikras pasididžiavimas dėl narkotikų vartojimo: „Esame linksmi vyruč, rodome pavyzdį, kaip viena ranka susukt“ (Youtube.com 2017). Šiame tekste netgi patys atlikėjai tiesiogiai prisipažįsta, jog „rodo pavyzdį“; tiesa, greičiausiai jau tiems, kurie vartoja, nes kalbama apie narkotikų paruošimą, o ne apie jų įsigijimą. Taigi, galima daryti prielaidą, kad narkotikų tematikos atskleidimas *repo* tekstuose nėra visai svetimas. Priešingai, čia jaučiama arba duodama suprasti, kad tekstuose užrašytos situacijos bei pamokymai yra paimti iš atlikėjų asmeninės patirties. Narkotikų vartojimas akcentuojamas kaip galimybė atsipalai-

duoti, susirasti draugų, praleisti laisvalaikį. Svaigalams nesuteikiamas joks papildomas kriminalinis atspalvis, priešingai, minėtų reperių tekstuose jie išteisinami, paverčiami tam tikra vertybe.

Paskutinio pogrupio *repo* tekstuose apžvelgiama emigracijos tematika nėra labai plati, tačiau verta paminėti dėl jos aktualumo. Linksmąją, gal net kiek komišką emigracijos pusę galima išžvelgti grupės „3 SUN C“ dainos tekste „Mama, mane rodys per farus“: „iš emigracijos patenkin-tas – pigus alus, / kviečiu draugus, tusovkė bus“ (Dainutekstai.lt 2017). Čia atkreipiamas dėmesys į emigrantus, kurie į Lietuvą grįžo trumpam laikui, galbūt atostogų. Akivaizdu, kad tokie emigrantai Lietuvą vertina pigaus alaus ir galimybės nusigerti su draugais aspektu. Nesunku suprasti, jog teksto herojams nerūpi šalies kultūrinės vertybės ir patriotizmas, šiuo atveju tėvynė jiems ta vieta, kur galima atsipalaiduoti ir pašvęsti. Grupės „Tie geresni“ dainos tekste „Pasakų šaly“ esantys žodžiai „Neprišidirbės čia pasidarbuosi UK’uos“ (Youtube.com 2017) skamba gana dviprasmiškai. Visų pirma, susidaro įspūdis, kad šiais žodžiais norima pasakyti, jog Lietuvoje nepadaręs jokių nusikaltimų ar nusižengimų asmuo būtinai taip pasielgs užsienyje – galbūt iš būtinybės, galbūt dėl prarasto moralumo. Tačiau šie žodžiai iš dalies skamba kaip paguoda – atrodo, jog atlikėjai žada geresnį gyvenimą Anglijoje. Kita grupė „Garazhe Nerūkoma“ dainą „Dėl popieriaus“ užbaigia tokiais žodžiais: „išvykstu ilgam, bet kažkada grįšiu“ (Youtube.com 2017). Atlikėjas, nors ir dalijasi planais išvykti, pasilieka sau viltį sugrįžti. Kitaip tariant, šioje dainoje palaikomas slaptas tikėjimas, jog padėtis šalyje pasitaisys ir ilgainiui jei ne visi, tai bent dalis emigrantų norės sugrįžti namo.

Taigi, apžvelgiant *repo* tekstuose slypinčias žinutes apie emigraciją, galima suprasti, kad ji vertinama kaip viena iš daugelio alternatyvų siekiant permainų savo gyvenime. Kita vertus, tekstuose nei Lietuva, nei užsienis nėra demonizuojami, iš esmės jie atlieka neutralų vaidmenį, nes dėl žmonių emigracijos pati šalis nėra atsakinga.

Išvados

Repo dainų tekstuose dažniausiai iškeliamos įvairios politinės bei socialinės problemos, susijusios su konkrečiomis valdžios reformomis ar įsišaknijusia neteisybe. Kūriniuose dažnai išryškunami pastebėjimai apie

pasikeitusias žmonių vertybes, siaurą jų mąstymą bei nenorėjimą prisiimti atsakomybės.

Apžvelgiant visus keturis anksčiau aptartus pogrupius, galima pažymėti, jog tekstuose iškeliamos ir deklaruojamos vertybės yra itin susijusios. Atidžiau paanalizavus galima suprasti, kad daugelis šių vertybių yra gana neigiamos ir į dienos šviesą iškeliančios tik negatyvias žmogaus ir apskritai visuomenės savybes. Taigi, sprendžiant iš kūrinuose atsiskleidžiančių tendencijų galima teigti, jog viena pagrindinių vertybių šių dienų visuomenėje yra laikomas žmogaus turtas ir jo perkamoji galia. Kitaip tariant, žmogaus turtingumas lemia jo gerumą. Čia taip pat galima pastebėti, kad visuotinai pripažintą saugios visuomenės standartą pakeičia kriminaliniai „laimėjimai“ bei galimybė pasigirti apie įvairiausio tipo pergales, kurios įgyjamos ir be akademinų pasiekimų. Dar platesnį vertybinį spektrą padeda susidaryti tekstuose deklaruojamas teigiamas požiūris į narkotines medžiagas. Svaigalų vartojimas irgi tampa vertybe, nes jis nulemia žmogaus padėtį tam tikrose socialinėse grupėse bei jo galimybę susirasti bendraminčių. Taigi, apžvelgus *kultūrinių bei socialinių repo* tekstų kategoriją galima pažymėti, kad čia pateikiamas pasaulis dažniausiai yra demoralizuojamas ir paverčiamas agresyvia „išgyvenimo kova“.

Kultūrinių bei socialinių tekstų kategorijoje daugiausia atsiskleidė neigiamos visuomenės savybės ir jos vertybiniai prioritetai. Čia labiausiai išryškinama pinigų bei galios svarba. *Repo* tekstai atskleidė, jog dabartinėje visuomenėje į šoną nustumiami išsilavinę bei kultūriniame gyvenime dalyvaujantys asmenys. Jų vietą užima žmonės iš kriminalinio pasaulio, kurie vertina greitą rezultatą, pinigus bei svaigalus. Kitaip tariant, šioje kategorijoje itin ryškiai vaizduojama kriminalinio pasaulio visuomenė, kuri pristatoma itin teigiamai, jos poelgiai nėra moralizuojami, o kartais pateikiami net kaip siektini. Visuotinai viena didžiausių Lietuvos problemų įvardijama emigracija *repo* tekstuose iškyla kaip savaime suprantamas reiškinys. Emigracija tekstuose vaizduojama kaip natūralus gyvenimo etapas ar pasirinkimas, kuris tam tikru atžvilgiu pagerina buitį, o kartu būnant kitoje šalyje padeda geriau įvertinti savo gimtinę.

Šaltiniai

Dainutekstai.lt 2017 – „3 SUN C“ – „Kas čia rajone?“. <<http://dainutekstai.lt/r671186/3sun-c-kas-cia-rajone.html>> [žiūrėta 2017 01 04].

- Dainutekstai.lt 2017 – „3 SUN C“ – „Mama, mane rodys per farus“. <<http://dainutekstai.lt/r323753/3sun-c-ft-varnas-mama-mane-rodys-per-farus.html>> [žiūrėta 2017 01 05].
- Delfi.lt 2017 – Apdovanoti geriausi 2006-ųjų hiphopo atlikėjai. <<http://www.delfi.lt/veidai/muzika/apdovanoti-geriausi-2006-uju-hiphopo-atlikejai-foto.d?id=12129943>> [žiūrėta 2017 01 05].
- Youtube.com 2017 – „Despotin Fam“ – „Visą naktį puč“. <<https://www.youtube.com/watch?v=nWscPJhF6NQ>> [žiūrėta 2017 01 04].
- Youtube.com 2017 – „Garazhe Nerūkoma“ – „Autoritetas“. <<https://www.youtube.com/watch?v=bf2Qlaf7mgk>> [žiūrėta 2017 01 04].
- Youtube.com 2017 – „Garazhe Nerūkoma“ – „Dėl popieriaus“. <<https://www.youtube.com/watch?v=bf2Qlaf7mgk>> [žiūrėta 2017 01 04].
- Delfi.lt 2015 – Kaip tapti populiariu socialiniuose tinkluose? <<http://www.delfi.lt/piliėtis/voxxpopuli/kaip-tapti-populiariu-socialiniuose-tinkluose.d?id=67962458>> [žiūrėta 2017 01 04].
- Hip-hop.lt 2016 – Ne atsitiktinumas, o rezultatas. Lilas ir Innomine su didele palaikančių chebra Žalgirio Arenoje (apžvalga). <<http://hip-hop.lt/ne-atsitiktinumas-o-rezultatas-lilas-ir-innomine-su-didele-palaikanciu-chebra-zalgirio-arenoje-apzvalga/>> [žiūrėta 2017 01 05].
- Youtube.com 2017 – „Tie geresni“ – „Pasakų šaly“. <https://www.youtube.com/watch?v=ZZ5VVX_cQ9k> [žiūrėta 2017 01 15].
- Youtube.com 2017 – „Tie geresni“ – „Pasakų šaly“. <https://www.youtube.com/watch?v=ZZ5VVX_cQ9k> [žiūrėta 2017 01 05].
- Urbandictionary.com 2012 – Define term dj. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=dj>> [žiūrėta 2017 01 02].
- Urbandictionary.com 2005 – Define term b – boy. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=b+boy>> [žiūrėta 2017 01 02].
- Urbandictionary.com 2004 – Define term beatbox. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=beatbox>> [žiūrėta 2017 01 02].
- Urbandictionary.com 2004 – Define term emcee. <<http://www.urbandictionary.com/define.php?term=emcee>> [žiūrėta 2017 01 02].
- Study.com 2017 – Define term graffiti. <<http://study.com/academy/lesson/what-is-graffiti-definition-history-types.html>> [žiūrėta 2017 01 14].
- Youtube.com 2017 – „Dogma“ – „Skolon“. <<https://www.youtube.com/watch?v=A6YfMwg-xW0>> [žiūrėta 2017 01 18].
- Hip-hop.lt 2014 – Domas – „Gatvės“. <<http://hip-hop.lt/domas-gatves/>> [žiūrėta 2017 01 15].
- Youtube.com 2017 – Edenas ft. Dalu, Luna – „Duok pinigų“. <<https://www.youtube.com/watch?v=ROXvQ9nuZdI>> [žiūrėta 2017 01 20].
- Youtube.com 2017 – Edenas ft. Luna – „Kibirienė“. <<https://www.youtube.com/watch?v=XkZ31xoVRjM>> [žiūrėta 2017 01 20].
- Hip-hop.lt 2016 – Karpiz – „Pavyzdingas piliėtis“. <<http://hip-hop.lt/karpiz-tie-geresni-pavyzdingas-piliėtis-video-lyrika-tekstas-zodziai/>> [žiūrėta 2017 01 04].
- Youtube.com 2017 – Mad Money – „Drugio efektas“. <<https://www.youtube.com/watch?v=bGhvD8xexSU>> [žiūrėta 2017 01 05].
- Youtube.com 2017 – Mesijus ft. Miunpauzen – „Tu pinigų siurblys“. <<https://www.youtube.com/watch?v=Y13dnSCvMhw>> [žiūrėta 2017 01 05].

- Alfa.lt 2010 – Asta Petkūnaitė. *Ar atsimeni grupę „Pompa“?* <<http://www.alfa.lt/straipsnis/10356802/ar-atsimeni-grupe-pompa>> [žiūrėta 2017 01 16].
- Hip-hop.lt 2013 – Simas Pocius. *Hip Hop ir Rap Music – istorija ir faktai*. <<http://hip-hop.lt/hip-hop-ir-rap-music-istorija-ir-faktai-hiphop-lt-2006/>> [žiūrėta 2017 03 20].

Literatūra

- Balčytienė 2000 – Auksė Balčytienė. Žiniasklaidos tekstai. *Darbai ir dienos* (24), 109–119.
- Baumann 2011 – Zygmunt Baumann. *Vartojamas gyvenimas*. Vilnius: Apostrofa.
- Chang 2007 – Jeff Chang. *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*. New York: St. Martin's Press.
- Cundiff 2013 – Gretchen Cundiff. The Influence of Rap and Hip-Hop Music: An Analysis on Audience Perceptions of Misogynistic Lyrics. *Elon Journal of undergraduate research in communications* (4), 1–4.
- Franz 2015 – Barbara Franz. *Immigrant Youth, Hip Hop, and Online Games: Alternative Approaches to the Inclusion of Working-Class and Second Generation Migrant Teens*. New York: Lexington Books.
- Lipovetsky 2013 – Gille Lipovetsky. *Tuštumos era*. Vilnius: Mintis.
- Mueller 2004 – Agnes C. Mueller. *German Pop Culture: How “American” is It?* Michigan: The University of Michigan Press.
- Nakienė 2006 – Austė Nakienė. Lietuva, tu mums šventa! Antitarybinis rokas ir patriotinis hiphopas. *Tautosakos darbai* (XXXII), 180–188.
- Pabedinskas, Pranskevičiūtė 2012 – Tomas Pabedinskas, Rasa Pranskevičiūtė. *Subkultūra*. Kaunas: Lietuvos fotomenininkų sąjungos Kauno skyrius.
- Ramanauskaitė 2004 – Egidija Ramanauskaitė. *Subkultūra: fenomenas ir modernumas*. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
- Terkourafi 2010 – Marina Terkourafi. *The Languages of Global Hip Hop*. Great Britain: MPG Books Group.

1 lentelė

Kultūrinės bei socialinės problematikos *repo* dainų tekstų kategorija

Eil. nr.	Atlikėjas / grupė	Kūrinio pavadinimas	Top 20-uko metai	Kūrinio / dainos teksto nuoroda
1.	Domas	„Gatvės“	2014	http://hip-hop.lt/domas-gatves/
2.	„3 sun C“	„Kas čia rajone?“	2014	http://dainutekstai.lt/r671186/3sun-c-kas-cia-rajone.html
3.	„3 sun C“	„Mama, mane rodys per farus“	2015	http://dainutekstai.lt/r323753/3sun-c-ft-varnas-mama-mane-rodys-per-farus.html
4.	„Garazhe Nerūkoma“	„Autoritetas“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=bf2Qlaf7mgk

Eil. nr.	Atlikėjas / grupė	Kūrinio pavadinimas	Top 20-uko metai	Kūrinio / dainos teksto nuoroda
5.	Karpiz	„Pavyzdingas pilietis“	2016	http://hip-hop.lt/karpiz-tie-geresni-pavyzdingas-pilietis-video-lyrika-tekstas-zodziai/
6.	Mad Money	„Drugio efektas“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=bGhvD8xexSU
7.	Lipskas	„Princesė“	2016	http://www.lipskas.lt/
8.	Micro One	„79 Monte Carlo“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=RPOHInEj0l0
9.	SID 3000	„Viskas baigta“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=lquxxr1DOQ4
10.	„3 sun C“	„Joptvajmat“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=MFNoXaFKtYA
11.	„Tie geresni“	„Pasakų šaly“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=ZZ5VVX_cQ9k
12.	„Despotin Fam“	„High / Low“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=3nMoWR0ep4M
13.	Mato Nesimato	1 + 1 = -1	2016	https://www.youtube.com/watch?v=F8n4-hgKxr4
14.	Edenas ft. Luna	„Kibirienė“	2016	https://www.youtube.com/watch?v=XkZ31xoVRjM
15.	Mesijus x Münpauzn	„Tu pinigų siurblys“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=Y13dnSCvMhw
16.	Cevas ft. Ego	„Rūkas“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=rmV9lyWORR0
17.	„3 sun C“	„Kung Fu“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=SkSxQF2GBtE
18.	Hex	„Jei reikės“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=9hDhrQ34_wQ
19.	Edenas ft. Luna, Dalu	„Duok pinigų“	2015	https://www.youtube.com/watch?v=ROXvQ9nuZdI
20.	Gy	„Paskendusi naktis“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=C1b-zD6s7L8
21.	Fist2Fist Klik	„Media“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=MxNOHjF1rwg
22.	„Despotin Fam“	„Visą naktį puč“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=nWscPJhF6NQ
23.	„Dogma“	„Skolon“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=A6YfMwg-xW0

Eil. nr.	Atlikėjas / grupė	Kūrinio pavadinimas	Top 20-uko metai	Kūrinio / dainos teksto nuoroda
24.	Karpiz ft ReWritable	„Take 003“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=xFohzzHvfAc
25.	Waidūzas	„Pinigai“	2014	https://www.mixcloud.com/zipfm/zip-fm-gatv%C4%97s-lyga-2015-01-07/
26.	„Garazhe Nerūkoma“	„Dėl popieriaus“	2014	https://www.youtube.com/watch?v=MqDVxgUSRqw

Ernesta Dambrauskaitė

INCONVENIENT DAILY ROUTINE IN THE SOCIAL RAP SCENE

Summary

This article presents a research concluded in 2016, which aimed to unveil how social and cultural issues were represented in Lithuanian rap music. Lyrics of 26 rap songs were analyzed. Content, systematical, interpretive and descriptive analysis methods were used in this research.

Lithuanian rap and its lyrics are not only a part of hip-hop subculture. It's also a separate and very important genre, which can underline an attitude towards some political, social and public issues. This article explains that these song lyrics mostly represent the daily routine, hopes and goals of regular citizens. Rap lyrics are not only a way to fight against the establishment, it is also a method to ridicule “the bad guys”, protect the innocent and offer solutions to some problems.

Content analysis helped underline a couple of main themes in the lyrics of rap songs: 1. Economic and political status of the country; 2. Values and mentality of its citizens; 3. Customs of alcohol consumption; 4. Emigration. Analysis of these separate thematic subcategories show that social and cultural lyrics categories mostly represent values and negative attitudes of the society. Lyrics highlight the powerlessness of a human being against the laws enforced by the establishment, and involvement to consumerism. The latter is almost mandatory and ensures a role in the social scene. Consumption of substances in rap lyrics is represented as the

only way to experience wholesome emotions, find friends and spend free time. Importance of power and money is also highlighted.

Rap lyrics emphasize that current society push aside all educated and culturally involved individuals. Their place is occupied by representatives of criminal underground, which value quick results, money and substances. Promotion of criminal world is related to the clash and change of old and new values, which are perfectly represented in analyzed rap lyrics.